

Rozpaczliwa obrona komunistów w Irunie

PARYŻ, 3. 9. Według doniesień z Madrytu i Burgos sytuacja w Hiszpanii przedstawia się następująco:

Oddziały powstańcze, operujące na wybrzeżu północno-zachodnim, przystąpiły do oczyszczania przedmieścia Irunu, Behovii. Zadanie to powierzono legionistom marokańskim, znanym z szalonej dwagi. Za każdym razem, gdy na wybrzeżu pojawiali się oddziały, zaciekle komunisty, drogę sprzedając każdy metr terenu. Artylerja powstańcza kontynuowała strzelanie pociskami z dział. Pospieszna ewakuacja ludności cywilnej z Irunu i Behovii trwa w dalszym ciągu. Niejednokrotnie dochodzi do wstrząsających scen. Dziś, na przykład, przybyła na most neutralny w Hendaje matka z ciężko raną, konającą 9-letnią córką na rękach. Granicę francuską przekroczyło 2006 osób.

Anarchiści, sprawujący władzę w Irunie, zapowiedzieli obronę miasta do ostatniego żołnierza. Obie strony otrzymały w ciągu ostatnich godzin poważniejsze posiłki w ludziach, a przedewszystkiem w amunicji, której brak dawał się wyraźnie odczuwać.

Rząd madrycki donosi o sukcesach swoich na froncie Estramadura. Na odcinku tym wojska rządowe po początkowym wstrzymaniu ofensywy kolumn powstańczych, przeszły ze swej strony do kontrataku, zmuszając powstańców do odwrotu. Rząd zapowiada również, że zajęcie obłężonego Oviedo jest tylko kwestją dni. W przeciwnieństwie do tych wiadomości powstańcy stwierdzają wyzwanie milicji czerwonych z miasteczka Granida koło Oviedo. Powstańcy oświadczają poza tym, iż w pobliżu Huesca siły oddziału milicji czerwonej zostały pobite.

Działalność lotnicza zaczęła się dziś ożywiać na wszystkich odcinkach. Rząd madrycki donosi o zbombardowaniu Sewilli, Kordoby, Grenady, Kadyksu, powstańcy zaś utrzymują, że lotnicy ich bom-

bardowali ponownie Madryt, przy czym jako główny cel ataku wybrano dworzec północny oraz lotnisko Barajas. Zbombardowany krążownik rządowy „Lepanto” ma być całkowicie unieruchomiony. Na froncie południowym samoloty powstańcze zbombardowały Malagę.

LONDYN, 3. 9. Według jednostronnych relacji dzienników angielskich los Irunu wydaje się być przesądzony. Broniący miasta komuniści noszą się poważnie z zamiarem wysadzenia miasta w powietrze z chwilą zwycięstwa powstańców. W tym celu założono w piwnicach wszystkich większych budynków miasta ładunki dynamitowe. Desperacy obrońcy Irunu uświadamiają sobie całkowicie, że zwycięstwo w walce o Irun stanie się czynnikiem, który może zdecydować o dalszych losach wojny domowej i z niezwykłą determinacją bronią nieomal straconych już pozycji.

BEHOVIA, 3. 9. Walka o Irun toczy się w dalszym ciągu z niesłychaną zaciętością. Milicja rządowa, broniąca miasta, używa w walce ładunków dynamitowych. Milicjanci zbliżają się do pozycji powstańców, rzucając swe straszne pociski. Wojska powstańcze posuwają się zwolna naprzód. — Wydaje się, iż Behobia jest niezdolna do utrzymania. Na miasto syją się bez przerwy kule karabinów maszynowych, dziesiątkujące garstkę obrońców. Do godz. 20-ej powstańcy nie zajęli jeszcze miasta.

Irun i Fontarabia były dzisiaj bombardowane bez przerwy przez artylerię i samoloty powstańcze.

KRWAWY TEROR

LONDYN, 3. 9. „Daily Express” zamieszcza dalsze wiadomości o krwawym terrozie anarchistyczno-komunistycznym panującym w Maladze. Po każdym ataku lotników powstańczych rozstrzelano około 40 więźniów, poza tym na ulicach miasta aresztowano wiele osób podejrzanych, które wrzuca-

no do samochodów ciężarowych a następnie trupy ich przesyłano kłami wyrzucano na ulice. Po ostatnim ataku lotniczym z polecenia miejscowej „czerezywczajki” rozstrzelano około 100 osób, należących do najwybitniejszych rodzin w mieście, podejrzanych o sprzyjanie powstańcom.

Rząd polski protestuje przeciw obraźliwym insynuacjom

PRAGA, 3. 9. W związku z procesem toczącym się w Morawskiej Ostrawie przeciwko Polakom, oskarżonym o akty sabotażowe na Śląsku zaolzańskim, charge d'affaires Rzeczypospolitej w Pradze złożył w czeskosłowackim ministerstwie spraw zagranicznych następujący protest:

„Przed sądem okręgowym w Morawskiej Ostrawie rozpoczął się dnia 2 b. m. proces Jana Bocka i towarzyszy o zamachy, skierowane przeciwko republice czeskosłowackiej. Z aktu oskarżenia, sporządzonego przez prokuratora

Nowy Jork, 3. 9. Znany aktor amerykański Richman i lotnik Merrill wystartowali wczoraj po południu o godz. 4.30 czasu miejscowego do lotu New York — Croydon, — i z powrotem. Lotnicy lecą na jednomotorowym aparacie, którego szybkość przeciętna wynosi 330 km. na godzinę.

Szczśliwy przelot z Nowego Jorku do Anglii

W Morawskiej Ostrawie odczytano w trakcie rozprawy wyniki, iż usiłuje się we wspomnianym procesie wnieść konsulat polski w Morawskiej Ostrawie oraz byłych konsułów R. P. pp. Malhomme i Klotza. Przeciwnie bezpodstawnym i obraźliwym insynuacjom, wynikającym z aktu oskarżenia, rząd polski zakłada jak najbardziej stanowczy protest, stwierdzając, iż we wspomnianym procesie widzi nowy dowód usiłowania ze strony czeskosłowackiej wprowadzenia zdrażnienia do sąsiedzkich stosunków polsko-czeskosłowackich.

Strajk robotników przerwany na żądanie chłopów francuskich

PARYŻ, 3. 9. W Paryżu, w departamencie Calvados, miał miejsce charakterystyczny incydent. Robotnicy miejscowej fabryki przetworów mlecznych, która przerabia mleko z całego departamentu, zastrajkowali na skutek redukcji przez firmę dwóch stanowisk i okupowali teren pracy. Z powodu strajku nie zebrano mleka z okolicznych farm. Okoliczni włościanie postanowili ostro zaprotestować i około 250

ludzi przybyło na rynek, żądając natychmiastowego podjęcia pracy przez robotników i zebrania mleka.

Delegacja generalnej konfederacji pracy została przyjęta przez włościan śpiewem „Marsyljanki”. Po krótkich pertraktacjach delegacja, ze względu na zdecydowane stanowisko włościan, nakazała robotnikom natychmiastowe podjęcie pracy.

Szósty Włoch zamordowany przez komunistów w Hiszpanii

MADRYT, 3. 9. Ambasada włoska przeniesiona została z Madrytu do Alicante, miasta portowego. Od paru dni znajduje się tam już ambasada niemiecka.

RZYM, 3. 9. Półturkijczy „Giornale d'Italia” donosi, że w Barcelonie komuniści zamordowali robotnika włoskiego, nazwiskiem Umberto Fasanella, ojca siedmioro dzieci. Fasanella jest szóstym Włochem zamordowanym w Barcelonie przez tamtejszych komunistów. „Giornale d'Italia” podkreśla, że jedynym powodem zamordowania Włocha był fakt, że Fa-

sanella w mieszkaniu swym miał obrazy religijne. Włoski generał konsul w Barcelonie złożył niezadowolony protest. Ambasada włoska wysłała natychmiast do krążowników włoskich do Barcelony i rozkazała skierowanie na wody katalońskie dalszych jednostek morskich. W międzynarodowych kolach politycznych uważają incydent za niezwykle poważny, który może spowodować zasadniczą zmianę w stanowisku Włoch w odniesieniu do przyjętego zobowiązania zachowania neutralności.

Niezamierzona kąpiel Króla Edwarda VIII

WIENIE, 3. 9. Z Aten donoszą, że król Edward VIII, bawiący na wybrzeżach greckich, w pobliżu nadbrzeżnej miejscowości Aedipso, uległ wczoraj wypadkowi.

Król wyjechał samotnie na morze małą łodzią. W pewnej chwili nadjechała z dużą szybkością łódź motorowa z jachtu królewskiego,

która wywołała silną falę, co spowodowało wyrzucenie się łodzi królewskiej. W tej chwili motorówka, w której znajdowała się straż przyboczna króla, zawróciła i pomogła królowi wydostać się z wody. Król wrócił łódką motorową do jachtu.

Zginął lotnik angielski w walce z Arabami w Palestynie

JEROZOLIMA, 3. 9. W pobliżu Tulkaren doszło do poważnego starcia pomiędzy oddziałem wojsk brytyjskich i Arabami. Jeden z samolotów brytyjskich spadł na ziemię, przyczem lotnik i obserwator zostali zabici. Inny oficer lotnictwa został ranny, ale zdołał szczęśliwie wylądować. Pod-

czas starcia oficer brytyjski i dwóch żołnierzy odniosło rany.

Aby uniemożliwić napady oddziałów arabskich na transporty wojskowe, władze brytyjskie postanowiły, że w przyszłości transportom tym towarzyszyć będą przywódcy arabscy.

Jak sobie umilają życie Japonczycy i bolszewicy

MOSKWA, 3. 9. Agencja socjalistyczna Tass donosi o niezwykle niezwykłym ustosunkowaniu się japońskich władz w Mandżurii do konsulatów sowieckich. W Cziczikarze namawiają władze japońskie służbę domową konsulatów ZSRR do porzucenia pracy oraz zakazują kupcom sprzedawania czegokolwiek personelowi tych konsulatów, który nieraz poprostu głoduje. Wysoce urzędnicy administracji japońskiej odmawiają przyjmowania u siebie konsulów sowieckich. W miejscowości Pogranicznaja panują podobne stosunki.

LONDYN, 3. 9. Agencja japońska „Kokutsu” donosi: Ostatnio przedstawiciele dyplomatyczni Japonii w ZSRR, zwłaszcza na Dale-

kim Wschodzie, poddani zostali ścisłemu i krępującemu nadzorowi ze strony tajnej policji sowieckiej. Nadzór prowadzi się pod pretekstem koniecznej „ochrony”. Agencja GPU prowadzi stałą obserwację konsulatów japońskich i poddają badaniu każdego, kto zwraca się do konsulatów w jakiegokolwiek sprawie.

Ostatnio nadzór ten przyjął takie formy, iż posłużył za temat specjalnej rozmowy min. Arity z amb. Jureniem w Tokio. Jureniowi zwrócono uwagę, iż podobna inwigilacja przedstawicieli dyplomatycznych jest zjawiskiem niebywałem w praktyce międzynarodowej i nie może być nadal tolerowana.

Tendencja dla dewiz nieco mocniejsza, dla pożyczek państwowych i listów zastawnych słabsza, dla akcji niejednolita. Rubel srebrny 1.55;

gram czystego złota 5.9244. W obro-

cił się w pobliżu miejscowości Marnordilo w Carmathen Sands. Samolot „Lady of Peace” przeleciał nad Atlantykiem z przeciętną szybkością 210 angielskich mil na godzinę. Przelot nad Atlantykiem został dokonany w ciągu 15 godzin. Lotnicy stracili około godziny na znalezienie odpowiedniego miejsca do lądowania. — Chmury, które unosiły się na niezbyt znacznej wysokości i zmniejszały stale pole widzenia.

Kiedy samolot znajdował się na połowie drogi do Anglii, na wysokości około tysiąca metrów, nagle z błyskawiczną szybkością zaczął opuszczać się na dół. Lotnicy z trudnością odzyskali nad nim kontrolę.

LONDYN, 3. 9. Lotnicy transatlantycy o godz. 14-ej przelatywali nad Irlandją. Warunki meteorologiczne nad wschodnim Atlantykiem i morzem irlandzkim są niepomyślne. Pada silny deszcz.

LONDYN, 3. 9. Lotnicy amerykańscy Richmann i Merrill, oczekiwani dzisiaj na lotnisku w Croydon pod Londynem około godz. 17-ej, z powodu wyczerpania zapasu benzyny zmuszeni byli do lądowania na wybrzeżach Walii o godz. 16 min. 8. Samolot opu-

Falszerze odważników skazani na więzienie

W wyniku procesu bandy falszerzy odważników i wag, o którym pisaliśmy, zapadł wczoraj wyrok Sądu Okręgowego. Głównych falszerzy, braci Izaaka i Majera Korentajerów, skazano na karę po półtora roku więzienia. Właściciela warsztatu reparacyjnego, który współdziałał w fałszowaniu, Moszka Zylberberga, skazano na rok więzienia. Robotnika działu legalizacyjnego głównego urzędu miar i wag, który dostarczał stemple, Władysław Olesiński, skazano na półtora roku więzienia, a pozostałych o-

skarżonych: Majlocha Tinziera, Nachuma Wysokiego, Natana Steinażena i Abrama Bidermana — uniewinniono.

Z powództwa cywilnego w wysokości 4.000 zł., wytoczonego przez urząd miar i wag, zasądzono tylko 300 zł.

W uzasadnieniu przewodniczący podkreślił m. in. specjalnie duże napięcie zleń woli przy fałszowaniu znaków, wyrażających niejako zaufanie publiczne, jakimi są stemple legalizacyjne głównego urzędu miar i wag.

Na tle politycznym bójka na Anopolu

Wczoraj znalazła się na wkan-dzie Sądu Okręgowego sprawa o groźną bójkę na Anopolu, wynikłą na tle politycznym między członkami aż trzech stronnictw: PPS-CKW, PPS-Frakcji i Rewolucyjnej i Stronnictwa Narodowego.

2 maja 1934 r. na wracających wieczorem z Warszawy mieszkańców Annapola, małż. Jańskich, idących z gronem znajomych, napadła grupa pod wodzą braci Starczewskich, rozpoczynając nieumyślnie okładać nadchodzących przy okrzykach: „Bij ich!” Kiedy Jański pod ciociami upadł, strzelano do niego, a jeden z napastników komenderował: „Żyje jeszcze, bij go aż zdechnie!” W wyniku bójki Jański doznał bardzo ciężkich uszkodzeń ciała. Jego towarzyszy mocno poturbowano.

W dochodzeniu stwierdzono, że cały napad był uprzednio uplanowany, albowiem do wiadomości Mieczysława Starczewskiego, członka PPS-Frakcji Rewolucyjnej, doszło, że Jański będący członkiem PPS-CKW, planuje napad na niego. Wobec czego, uprzedzając tę napaść, sam zorganizował zbrojne natarcie, w którym wziął udział także brat jego, Wa-

claw Starczewski, członek Str. Narodowego, oraz współtowarzysze partyni, Jan Nowicki i Tadeusz Janicki.

Oskarżeni usiłowali podawać niezbyt zasługujące na wiarę alibi oraz negowali podkład polityczny zajścia. Ciekawe zaprzania złożył przed sędzią śledczym oskarżony Nowicki, twierdząc, że zapisał się do PPS-Frakcji Rewolucyjnej bynajmniej nie ze względów ideowych, lecz poprostu dla znalezienia pracy.

Na rozprawę wezwano 10 świadków spośród policjantów i widzów bójki. Obronę wnoszą adw. adw. Jaczewska i Kureyusz.

Order Odrodzenia Polski dla prezesa inwalidów w Jugosławii

Pan Prezydent Rzeczypospolitej nadał krzyż oficerski orderu Odrodzenia Polski ptk. Bożydarowi Neditowi, przewodniczącemu związku inwalidów wojennych Jugosławii i honorowemu prezesowi międzynarodowej organizacji inwalidów („CIAMAC-u”).

Odnaki wręczył ptk. Neditowi poseł mjr. Edwin Wagner, prezes Związku Inwalidów Wojennych R. P.

Warszawska giełda pieniężna w dniu 4 września

Dewizy: Holandia 360.80; Berlin 212.92; Bruksela 89.85; Gdańsk 100.20, k. 99.80; Kopenhaga 119.45; Helsingfors 11.73, k. 11.77; Londyn 26.76; Nowy Jork 5.31½; Nowy Jork (kabel) 5.31½; Oslo 5.134.73, k. 134.07; Paryż 34.98½; Praga 21.96; Stockholm 138.05; Zurych 173.20; Wiedeń 8.99.20, k. 98.80; Montreal 5.531½, k. 5.29; Mediolan 5.42.00, k. 41.80; Marka niem. srebrna 1.49.00, k. 144.00.

Papiery procentowe: 7 proc. poź. stabil. 49.25 (500 dol.), 50.50 (w proc.); 3 proc. poź. prem. inwest. I em. 62.50, II em. 61.00; 3 proc. poź. prem. inwest. seria I em. 75.50; 4 proc. państw. poź. prem. dol. 46.25; 8 proc. L. Z. Kom. B. G. K. i 8 proc. Komun. B. G. K. 94.00 (w proc.); 7 proc. L. Z. Komun. B. G. K. i 7 proc. oblig. Komun. B. G. K. 83.25; 8 proc. L. Z. Banku Roln. 94.00; 7 proc. L. Z. Banku Roln. 83.25; 5 i 1/2 proc. L. Z. Kom. B. G. K. i 5 i 1/2 proc. oblig. Komun. B. G. K. 81.00; 8 proc. oblig. budowl. B. Gosp. K. 93.00; 4½ proc. L. Z. ziemskie seria V 45.00; 5 proc. L. Z. Warsz. (1933 r.) 52.25 — 52.00. (cedniki drobne) 52.50; 5 proc. m. Radomia (1933 r.) 39.00.

Akcje: B. Polski 97.50 — 97.25 — 97.50; Węgiel 14.00; Ostrowiec 30.00 — 29.75; Starachowice 33.50 — 33.00; Haberbusch 33.50. Tendencja dla dewiz nieco mocniejsza, dla pożyczek państwowych i listów zastawnych słabsza, dla akcji niejednolita. Rubel srebrny 1.55;

gram czystego złota 5.9244. W obro-

Notowano za 100 kg.: Pszenica jednolita 21.50 — 22, zbie-

Po zbliżeniu wojskowym polepszą się stosunki gospodarcze między Polską a Francją

PARYŻ, 3. 9. Zarówno wysokie odznaczenie gen. Śmigłego-Rydza, jak i defilada w Nancy znalazły w prasie francuskiej szerokie echo, co wyraziło się w ogromnej ilości szczegółowych sprawozdań, pisanych przez specjalnych korespondentów i wybitnych publicystów, których dzienniki paryskie wysłały na pole manewrów dla towarzyszenia gen. Śmigłemu Rydzowi w podróży do Reims, Suipres i Nancy. W sprawozdaniach z uroczystości dekorowania gen. Śmigłego Rydzę wielką wstęgą Legii honorowej podkreślano jest zarówno wysoka klasa tego odznaczenia, które nadawane jest zazwyczaj tylko panującym i prezydentom republik, jak i rami, w jakich nastąpiła sama dekoracja. „Information” zamieszcza artykuł p. t. „Polepszenie stosunków

gospodarczych polsko-francuskich”. Jak podróż gen. Rydzę Śmigłego jest dowodem zacieśnienia stosunków pomiędzy kołami wojskowymi Polski i Francji, tak przyszła podróż francuskiego ministra handlu do Warszawy będzie mogła przynieść polepszenie stosunków gospodarczych. Omalizując układ prowizoryczny normujący stosunki handlowe, dziennik zaznacza, że Francja uzyskała zniesienie tariff i powiększenie kontyngentów, podczas gdy Polska dla swych istotnych produktów korzystać będzie z klauzuli najbardziej uprzywilejowanego państwa. Dziennik omawia cytry eksportu francuskiego do Polski i polskiego do Francji w ciągu ostatnich lat i wskazuje na ewolucję gospodarki Polski w okresie powojennym.

Zaopatrzenie emerytalne z fundusów samorządowych

Według ostatnich obliczeń, zaopatrzenie emerytalne z samorządowych funduszy emerytalnych oraz z budżetów związków samorządu terytorialnego otrzymuje w całej Polsce 14.355 osób, w tym 8.517 emerytów, 4.278 wdów, oraz 1.460 sierot. W województwach centralnych zaopatrzenie z funduszy samorządowych otrzymuje 6.819 osób, w południowych 5.180, w zachodnich (bez Śląska) 1.531, oraz w województwach wschodnich 725 osób.

Wydatki na zaopatrzenie emerytalne z samorządowych funduszy emerytalnych i budżetów związków samorządu terytorialnego wyniosły w roku ubiegłym 26.329 tys. zł.

32.335 szkół posiada Polska

Jak wynika z zestawień Głównego Urzędu Statystycznego, dotyczących szkolnictwa w Polsce w roku szkolnym 1934/35 istniało w całej Polsce 1.376 przedszkoli (98.200 uczniów), 27.955 szkół początkowych (4.686.100 uczniów), 770 szkół średnich (106.100 uczniów), 187 seminarjów nauczycielskich (12.000 uczniów), 743 zawodowych (70.900 uczniów), 143 — ludowych — rolniczych (5.100 uczniów), 637 zawodowych dokształcających (84.100 uczniów) i 24 szkoły wyższe (48.000 słuchaczy).

Zwolnienie od opłat stemplowych

Min. Skarbu zarządziło, że podania do inspektorów pracy o wydanie zaświadczenia, stwierdzającego ilość robotników zatrudnionych od 1 lipca do 15 grudnia 1936, są wolne od opłat stemplowych. Podobnie wolne od opłat są świadectwa, wydane na skutek tych podań.

Lloyd George przyjechał do Monachium

BERLIN, 3. 9. Dziś około godz. 10-ej przybył do Monachium Lloyd George w towarzystwie syna, córki i kilku sekretarzy. Jak słychać, Lloyd George obecny będzie na kongresie partii narodowo-socjalistycznej w Norymberdze. Poza tym odbyć ma szereg rozmów z różnymi osobistościami. Możliwe, że Lloyd George przyjeżdżać będzie również przez kancelarza Hitlera.

PARYŻ, 3. 9. Agencja Havasa donosi z Monachium: Lloyd George wyjeżdża wieczorem z Monachium do Berchtesgady, gdzie spotka się z kanclerzem Hitlerem.